

Egenkontroll

- ditt ansvar som verksamhetsutövare

Som företagare är det ditt ansvar att veta hur din verksamhet påverkar omgivningen. Detsamma gäller även den som utför en åtgärd som kan påverka människors hälsa eller miljön. Informationen vänder sig till de företag som är anmälningspliktiga.

Anmälningspliktiga verksamheter

Den som driver en verksamhet eller som gör något som påverkar miljön ska själva kontrollera och visa att de följer miljöbalken. Det kallas för egenkontroll.

Miljöbalken gäller alla

Miljöbalkens syfte är att främja en hållbar utveckling. Balkens regler är tänkta att skapa förutsättningar för ett samhälle som är hållbart för såväl människor som miljön. Egenkontrollen bör bland annat utgå från detta syfte. Genom att bedriva egenkontroll skall företaget kunna genomföra och upprätthålla miljöbalkens och myndigheters krav.

Hitta rätt nivå på egenkontrollen!

Din egenkontroll ska omfatta både organisatoriska, administrativa, tekniska åtgärder och rutiner. Det innebär alltså mer än att då och då utföra vissa tekniska undersökningar eller ta reda på resultat av utförda mätningar. Om er verksamhet är stor, komplex och innebär stora risker så behöver er egenkontroll också vara omfattande. Men är verksamheten liten, enkel att överblicka och innebär små risker, så räcker det med en enklare egenkontroll. Egenkontrollen ska anpassas efter verksamheten och omfatta de delar i verksamheten där brister kan innebära risk eller störningar för miljö och hälsa. Därför kan egenkontrollen se mycket olika ut för olika sorters verksamhet.

Egenkontroll är inget man "blir klar med"

Egenkontroll är inget man blir "klar med". Den måste fortlöpande ses över och förbättras så att den utvecklar befintlig verksamhet och följer förändringar i verksamheten. Egenkontrollen innebär också att ni ska planera och styra verksamheten och arbeta förebyggande för att motverka skada eller olägenheter på miljö och hälsa. Det miljömässigt bästa sättet att driva verksamheten, vad gäller teknik, rutiner, styrning och utveckling, ska väljas!

Vad händer om egenkontrollen inte uppfyller måttet?

Om din verksamhet saknar egenkontroll kan tillsynsmyndigheten förelägga ditt företag att ordna detta.

Vilka krav gäller?

För verksamheter som är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt miljöbalken gäller, förutom miljöbalkens allmänna bestämmelser om egenkontroll i kapitel 2, även förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll. Förordningen reglerar mer i detalj hur egenkontrollen för dessa typer av verksamheter ska se ut. Förordningar är bindande vilket innebär att de måste följas.

Alltså...

Miljöbalken lägger ansvaret på dig som verksamhetsutövare att självständigt följa miljöbalkens regler och eventuella beslut som myndigheten har fattat.

Egenkontroll är den metod du ska använda!

Enligt förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll ska det för varje verksamhet finnas:

- en fastställd, dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret av verksamhetens olika ansvarsområden
- dokumenterade rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön.
- systematisk undersökning och bedömning av vilka risker som verksamheten kan medföra för människors hälsa eller miljön. Resultatet av undersökningarna och bedömningarna skall dokumenteras.
- Kunskap om att tillsynsmyndigheten skall underrättas vid driftstörning som kan leda till olägenhet för människors hälsa eller miljön.
- förteckning över de kemiska produkter och biotekniska organismer som används i verksamheten med uppgift om namn, omfattning av användningen, produkternas hälso- och miljöskadlighet samt klassificering.

Se till att egenkontrollen blir en naturlig del av det vardagliga arbetet och är inordnad i verksamheten För att klara detta kan du behöva införa egenkontrollen stegvis.

Egenkontroll: Ett ständigt pågående arbete i fyra steg!

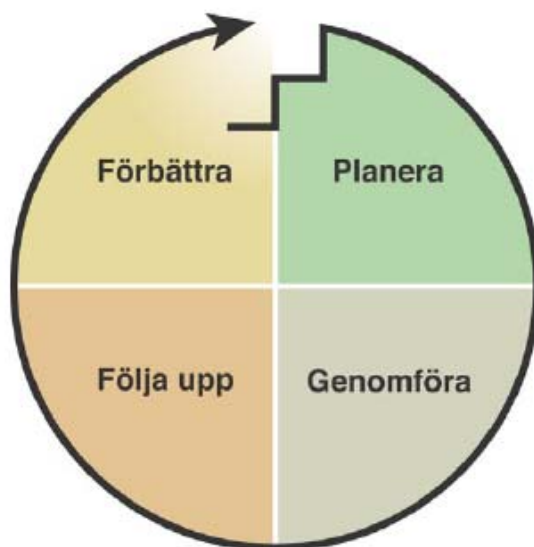

Bild 2: Arbetet med egenkontroll ska utföras systematiskt och med fokus på att ha kontroll över verksamheten ur miljösynpunkt och förbättra kontrollen. Arbetet kan liknas vid de metoder som används i frivilliga miljöledningssystem.

Bild från Naturvårdsverkets Handbok om egenkontroll för C-verksamheter

1. Planera verksamheten med avseende på miljöpåverkan

Planeringssteget innebär att ni som företag ska göra en bedömning av vad i er verksamhet som har störst påverkan på miljön eller hälsan. Ni ska även beskriva hur ni har organiserat ert miljöarbete. I planeringssteget utses också ansvariga för respektive arbetsområde. Ta även reda på vilken kompetens som finns inom miljöområdet och bedöm vilken som saknas. I planeringen av egenkontrollen är det viktigt att ta med de förutsättningar som redovisats i er anmälan. Tänk på att förutsättningarna kan ha ändrats sedan anmälan.

2. Genomför kontroll av verksamheten

Utgå från de områden där ni har identifierat den största miljöpåverkan. För att begränsa miljöpåverkan behöver ni utföra åtgärder, t ex utbilda personer, utöka resurser och ta fram nödvändiga rutiner. Rutiner kan behövas för att beskriva skötsel och underhåll. För att tillse att rutiner följs kan det vara bra att utse ansvariga för respektive område.

3. Följ upp resultatet av kontrollen

I detta steg följer ni upp miljöpåverkan från er verksamhet. Det kan finnas behov av att kontrollera att rutiner och instruktioner som tagits fram följs, samt att de fungerar och är ändamålsenliga. Resultaten från uppföljningarna kan behöva dokumenteras.

4. Förbättra kontrollen

Nu åtgärdas de brister som upptäckts vid genomförande- och uppföljningsstegen. Det är viktigt att ha god kontroll över risker, förbättra verksamheten och minska miljöpåverkan. Ni kan även sätta upp mål för ert miljöarbete. Det kan till exempel vara att minska er energianvändning eller avfallsmängderna. När målen är framtagna kan ni göra en plan för hur och när de ska uppnås. Utse även ansvariga för de mål och åtgärder som fastställts.

Mer information:

För mer information om egenkontroll rekommenderas följande material:

Miljöbalken kapitel 2.

Naturvårdsverkets handbok (2001:3), egenkontroll en fortlöpande process.

Naturvårdsverkets föreskrifter om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter NFS 2000:15

På Naturvårdsverkets hemsida, www.naturvardsverket.se, finns både lagtext och information om egenkontroll.

Har du frågor? Kontakta Miljöavdelningen!

Telefon: 0525-18 000

Handläggare på miljöavdelningen träffas säkrast under telefontid måndag - fredag kl. 08:00 – 12:00.